

Pia Kauma kok

Kirjallinen kysymys tekijänoikeuskorvausten vaikutuksesta ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan laskentaan

Eduskunnan puhemiehelle

Vuoden 2020 kevättalvella alkanut koronaviruspandemia on kohdellut kohtuuttoman kovalla tavalla luovan työn tekijöitä, sillä heidän työntekonsa on käytännössä välttämättömien rajoitustoimien myötä ollut rajoitettuna pitkiä aikoja kerrallaan. Uuden omikron-virusvariantin myötä jo kohta kaksi vuotta jatkunut pandemia uhkaa edelleen alan toimijoiden toimintaedellytyksiä. Hallituksen taloudelliset tukimuodot koronakriisin aikana eivät ole myöskään kohdistuneet kaikille toimijoille tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämän lisäksi luovan työn tekijöiden asema sosiaaliturvan väliinputoajana on korostunut entisestään.

Nykyisen työttömyysturvajärjestelmän ongelmana luovan työn tekijöiden osalta on se, että saatu tekijänoikeuskorvaus ei kerrytä työttömyysturvaetuuden määrää. Työttömyyden kohdatessa saatu tekijänoikeuskorvaus kuitenkin leikkaa saatavaa työttömyysetuutta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että tekijänoikeuskorvaukset eivät nosta ansiosidonnaisen työttömyysturvan määrää, mutta työttömyyden koittaessa ne tulkitaan ansiotuloksi, joka puolestaan laskee ansiosidonnaisen työttömyysturvan määrää ja saattaa pahimmillaan leikata työttömyyskorvauksen kokonaan.

Asian ongelmallisuus ei ole uutta, sillä jo vuonna 2017 kahden ministeriön eli OKM:n ja TEM:n yhteinen työryhmä totesi raportissaan (Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina), että taiteilijoiden toimeentulo muodostuu useista erilaisista tulolähteistä. Osittain tästä syystä voidaan luovan työn tekijöiden katsoa olevan nykyisen monimutkaisen työttömyysturvajärjestelmämme väliinputoaja.

Luovan alan työntekijöille onkin ominaista saada osa ansioistaan tekijänoikeuskorvauksina. Tekijänoikeuskorvauksella tarkoitetaan tekijänoikeuden (esim. kirjalliset teokset, taideteokset, valokuvat) käyttämisestä ja luovuttamisesta maksettavaa korvausta. Käytännön ongelma usealla alan toimijalla on, että tekijänoikeuskorvaukset maksetaan tilille takautuvasti ja joskus hyvinkin pitkän ajan kuluttua. Näin ollen tekijänoikeustuloja voi tulla myös työttömäksi jääneelle tekijälle, jolla ei ole muita tuloja. Nykyjärjestelmässä tämä tulo saattaa pahimmillaan leikata ansiosidonnaisen työttömyysturvan pois kokonaan.

Tämä epäkohta ansiosidonnaisen työttömyysturvan määräytymisessä on ollut tiedossa jo pitkään, ja siitä on laadittu lukuisia valtiopäivätoimia, minkä lisäksi valtiovarainvaliokunta sekä sivistysvaliokunta ovat ottaneet asiaan kantaa. Vaikka asialle on puoluerajat ylittävä tuki, tilannetta ei silti ole edelleenkaan korjattu.

Kirjallinen kysymys KK 725/2021 vp

Asian voisi korjata siten, että muutetaan asetusta työttömyysetuutta määrittäessä huomioon otettavasta tulosta (1332/2002) siten, että työttömyysetuutta määrittäessä huomioidaan myös tekijänoikeuskorvaukset. Täten tulo, joka laskee ansiosidonnaista työttömyysetuutta, myös kartuttaisi sitä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta luovan työn tekijät olisivat jatkossa työttömyysturvan osalta tasa-arvoisia muihin työntekijöihin verrattuna ja

milloin hallitus aikoo ryhtyä toimiin, jotta tekijänoikeustulot tulisivat huomioituiksi oikeudenmukaisella tavalla työttömyyskorvauksen suuruutta laskettaessa?

Helsingissä 21.12.2021

Pia Kauma kok